

Departementet for Sundhed

Att. pn@nanoq.gl

cc. Jeppe Sievertsen Toftdahl, jsto@nanoq.gl

Laura Revsbech Winther, larw@nanoq.gl

Høringsvar til udkast til drejebog for Steno Diabetes Center Grønland (SDCG)

15. december 2019

Kost og Ernæringsforbundet

Kost- og Ernæringsforbundet takker for muligheden for at afgive høringsvar til Udkast til drejebog for Steno Diabetes Center Grønland (SDCG). Skal det grønlandske sundhedsvæsen hænge samme blot få år frem, er det bydende nødvendigt, at udviklingen af svær overvægt med dens mange følgevirkninger bremses. Det kræver en styrket landsdækkende diabetes- og livsstilsindsats – både i et forebyggende og et behandlende perspektiv. Vi ser dette ske gennem etableringen af et Steno Diabetes Center i Grønland og forventer et substantielt løft til behandlingens tilgængelighed og kvalitet af diabetes- og livsstilsindsatsen.

Dir. 299 261313 /
+45 22453721
Mail: tla@kost.dk

www.kost.dk
facebook.com/forbundet

Øget brug af ernæringsprofessionelle

Som det fremgår af udkastet til drejebogen er det i dag ikke alle landets sundhedsregioner, der yder et kvalificeret tilbud om kostomlægning. Det selv om, det er kendt fra adskillige studier, at diabetes kan forebygges ved vægttab og fysisk aktivitet hos personer med forstadier til diabetes (præ-diabetes). Kost- og Ernæringsforbundet skal i den forbindelse opfordre til, at der i SDCG opbygges en organisation, hvor ernæringsprofessionelle, ex. Professionsbachelorer i Ernæring og Sundhed, herunder også Kliniske diætister, bistår patienterne og deres familier i effektive kostinterventioner men også i et fysisk aktivt liv. Kostinterventionerne bør i forlængelse heraf tage afsæt i de standarder ernæringsprofessionelle har for diætbehandling, samt diætvejledning.

Centralisering og telemedicin

Med en ny stor og ressourcefuld organisation som SDCG vil udgøre fra 2024 vil der ske en øget fysisk centralisering af diabetesbehandlingen, og det kan have uheldige konsekvenser bl.a. i relation til ressourcetsvage patienter samt potentielt skabe usikkerhed om behandleransvar. Drejebogen

forsøger at tage højde for dette, men det bør være et til stadighed skarpt observationspunkt. Netop fordi livsstilsinterventioner ofte kræver og fordrer markant familieopbakning, anser vi det for vigtigt, at graden af fysisk centralisering ledsages af yderligere nytænkning bl.a. i form af udgående funktioner fra SDCG, fælles retningslinjer, udstrakt brug af telemedicin m.v. Så det ikke kun er den indlagte patient, men også vedkommendes familie og nærmiljø, der involveres i behandlingen

Effektive livstilsomlægning kræver kompetencer

Skal den negative udvikling af svær overvægt i Grønland vendes eller i det mindste stabiliseres er det centralt, at der tænkes i patienternes og deres familiers ressourcer. Kost- og Ernæringsforbundet finder det nødvendigt og positivt, at drejebogen også beskriver ambitioner om udvikling af uddannelses tilbud m.h.p. at styrke patienternes (og de pårørendes) evne til at forstå og tage ansvar for egen sundhed og sygdom. Mange måltider indtages i familiære sammenhænge, og det er derfor svært at gøre noget ved kosten som individ. En effektiv kostomlægning skal ud over at tage højde for individuelle smagspræferencer favne de forskelle, der kan være mellem by og bygd og mellem ressourcetsvage og ressourcestærke patienter. Det kræver en kombination af viden om sundhed, ernæring og fødevarer og vidensbaserede metoder, som ernæringsprofessionelle besidder. Det bør også medtænkes i telemedicinske tilbud, såsom e-konsultationer og e-kurser.

Forskning i livsstilsinterventioner og nye guidelines

Kost- og Ernæringsforbundet tilslutter sig desuden, at det grønlandske perspektiv skal styrkes i guidelines, livsstilsvejledninger og anbefalinger vedrørende kost og motion. Når det kommer til måltider og fødevarer i et arktisk miljø er forskellen til eksempelvis danske forhold afgørende. Det kalder på yderligere forskning, viden og især interventionsstudier om effektive kostomlægninger i et arktisk miljø. Dette koncept må uddybes yderligere, men de øgede midler til diabetesområdet i Grønland vil forventeligt resultere i en styrkelse af udvikling og forskning inden for også den regionale diabetesforskning. Kost- og Ernæringsforbundet ser et stort potentiale for SDCG som videns, forsknings – og uddannelsescenter, hvor fagligt personale fra alle instanser kan opkvalificeres til samme niveau uanset geografi. Vi er særligt optagede af, at diætistkompetencer skal bistå med bl.a. udvikling og implementering af den grønlandske livsstilsvejledning, samt at der på centret bliver indrettet særlige rum og faciliteter til formålet, blandt andet et livsstilskøkken. Det kan bidrage med viden, der ikke blot kommer grønlandere til gode, men har potentiale for at rykke ved folkesundheden og forekomsten af diabetes og andre livsstilssygdomme globalt.

Afsnit 2.1 – DIH har ansat én klinisk diætist, samt Sygehuset i Qaqortoq har en deltidsansat kostvejleder.

Skema 2.A - Regionssygehuset i Qaqortoq har systematisk fastlagt Livsstilscafé 6 x årligt, her også med tilbud om kostvejledning.

Afsnit 2.4.5 – Som drejebogen foreskriver finder vi det også essentielt med landsdækkende adgang til Diætistvejledning- og konsultation. For at kunne forebygge og behandle ved tidlig indsats mener vi, at ambitionen skal være, oprettelse af en klinisk diætist stilling i alle regioner.

På nuværende tidspunkt er det *et valg* for regionssygehuse om der er ressourcer til en diætist, vi opfordrer til, at konsultation hos en kost- og ernæringsfaglig er en del af et behandlingsforløb, på lige fod med den øvrige sundhedsfremmende- og forebyggende behandling.

I forlængelse heraf mener vi, at en klinisk diætist i regionerne yderligere vil være medvirkende til, at udbrede tilbuddet om undervisning i kost og ernæring, tilsvarende livsstilskøkkenet på SDCG.

Afsnit 8.2 – Vi påpeger at medarbejderne forventer at kunne repræsenteres i bestyrelsen og det derfor vil være naturligt at der udpeges en repræsentant fra de faglige organisationer der er repræsenteret på arbejdspladsen.

Samlet set finder Kost- og Ernæringsforbundet det glædeligt, at der tilføres øgede midler til diabetesområdet i Grønland. Kost og Ernæringsforbundet takker for det store arbejde, som helt sikkert vil komme grønlandere til gode, for høringsmuligheden og vil opfordre til, at vi bliver inviteret med, når drejebogen og dens initiativer skal udfoldes i fremtiden, og der skal udarbejdes kvalitetsstandarder og anbefalinger, som indebærer elementerne mad, måltider og/eller ernæring.

Med venlig hilsen

Tina Lis Lauridsen
Regionsformand
Kost og Ernæringsforbundet
Inuussutissalerisut Nerisassalerisullu Kattuffiat